

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 24 lutego 2020 r.

Pozycja 63

POSTANOWIENIE z dnia 14 listopada 2019 r. Sygn. akt Ts 13/19

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Andrzej Zielonacki,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej A.D. w sprawie zgodności:

- 1) art. 89 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 300, ze zm.) „w zakresie w jakim – rozstrzygając o podwyższeniu wynagrodzenia biegłego sądowego będącego podatnikiem obowiązany do rozliczenia podatku od towarów i usług o kwotę podatku od towarów i usług – jednocześnie pomija obowiązek podwyższenia zwrotu wydatków należnych biegłemu sądowemu obowiązanemu do rozliczenia podatku od towarów i usług o kwotę podatku od towarów i usług” z art. 2 w związku z art. 32 ust. 1 i ust. 2, a także art. 2 w związku z art. 64 ust. 1 i ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) art. 90a ust. 1 ustawy przywołanej w punkcie pierwszym „w zakresie, w jakim – rozstrzygając o przyznaniu prawa do wynagrodzenia biegłemu sądowemu wezwanemu przez sąd w razie nieskorzystania z jego usług – jednocześnie pomija obowiązek przyznania wynagrodzenia biegłemu sądowemu w przypadku, gdy sąd prześle akta sprawy biegłemu sądowemu bez uprzedniego upewnienia się, że biegły sądowy ma kompetencje w sprawie określonej postanowieniem o dopuszczeniu dowodu z jego opinii i rezygnuje z usług biegłego sądowego dopiero wtedy, gdy biegły sądowy poinformuje sąd o braku uprawnień do wydania opinii” z art. 2 w związku z art. 32 ust. 1 i ust. 2 w związku z art. 64 ust. 1 i ust. 2 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 18 stycznia 2019 r. (data nadania) A.D. (dalej: skarżący), reprezentowany przez radcę prawnego ustanowionego pełnomocnikiem z wyboru, wystąpił z żądaniem na tle następującego stanu faktycznego:

Postanowieniem Sądu Rejonowego w P. z 30 lipca 2018 r. (sygn. akt [...]) wyznaczono skarżącego jako biegłego sądowego rzeczoznawcę majątkowego do sporządzenia wyceny określonych ruchomości i wyceny wartości rynkowej określonej nieruchomości w postępowaniu cywilnym. Pismem z 21 sierpnia 2018 r. skarżący zwrócił sądowi akta i przekazał wniosek o zwolnienie go z obowiązku sporządzenia opinii, gdyż posiadane przez niego uprawnienia nie pozwalają na wydanie opinii w zakresie szacowania ruchomości, a jedynie w zakresie wyceny wartości nieruchomości. Z tytułu zwrotu akt i sporządzenia wniosku o zwolnienie z obowiązku sporządzenia opinii, skarżący – wystawiając fakturę – wniósł o przyznanie mu wynagrodzenia w – powiększonej o wartość podatku od towarów i usług – łącznej kwocie 125,84 zł, odpowiadającej sumie:

- po pierwsze, wydatków poniesionych przez skarżącego w związku ze zwrotem akt i sporządzeniem wniosku o zwolnienie go z obowiązku wydania opinii;
- po drugie, maksymalnej stawki zwrotu utraconego zarobku za jeden dzień pracy.

Postanowieniem Sądu Rejonowego w P. z 1 października 2018 r. (sygn. akt [...]) – wskazanym w skardze jako ostateczne orzeczenie wydane w sprawie objętej wniesioną skargą – utrzymano w mocy zaskarżone przez skarżącego postanowienie referendarza sądowego przy Sądzie Rejonowym w P. z 24 sierpnia 2018 r. (sygn. akt [...]), którym: po pierwsze, przyznano skarżącemu kwotę 20 zł tytułem zwrotu wydatków poniesionych przez biegłego w związku ze zwrotem akt sprawy i sporządzeniem wniosku o zwolnienie z obowiązku sporządzenia opinii i po drugie, oddalono wniosek skarżącego w pozostałym zakresie.

W uzasadnieniu ostatecznego rozstrzygnięcia sąd wyjaśnił, że skarżącemu nie przysługuje zwrot utraconego zarobku, gdyż ten przyznaje się wówczas, gdy biegły lub tłumacz stawia się przed sądem na jego wezwanie, a mimo to, sąd odmawia skorzystania z jego usług. Potwierdzeniem tego jest utrwalona – zdaniem sądu – praktyka interpretacyjna art. 90a ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 300, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2019 r. poz. 785; dalej: u.k.s.). Sąd uznał jednak, że skarżącemu przysługuje zwrot kosztów poniesionych w związku ze zwrotem akt i sporządzeniem wniosku o zwolnienie z obowiązku sporządzenia opinii, które w tej sprawie wyliczono łącznie na 20 zł. Jednocześnie sąd wyjaśnił, że brak jest podstaw do powiększenia tej kwoty o wartość podatku od towarów i usług, gdyż zgodnie z art. 89 ust. 4 u.k.s. wartość tego podatku dolicza się jedynie do wynagrodzenia biegłego, a nie do zwrotu poniesionych przez niego wydatków.

We wniesionej skardze konstytucyjnej skarżący zarzuca kwestionowanemu art. 89 ust. 4 u.k.s. naruszenie: po pierwsze – zasady demokratycznego państwa prawnego (art. 2 Konstytucji) w związku z zasadą równości (art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji), po drugie – zasady demokratycznego państwa prawnego (art. 2 Konstytucji) w związku z zasadą ochrony prawa własności (art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji). Natomiast kwestionowanemu art. 90a ust. 1 u.k.s. skarżący zarzuca naruszenie zasady demokratycznego państwa prawnego (art. 2 Konstytucji) w związku z zasadą równości (art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji) i własności (art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

1. Na podstawie art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, ze zm.; dalej: u.o.t.p. TK), skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym.

Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań lub gdy jest oczywiście bezzasadna.

2. Treść kwestionowanych przepisów jest następująca:

– art. 89 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 300, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2019 r. poz. 785; dalej: u.k.s.): „Wynagrodzenie biegłego będącego podatnikiem obowiązany do rozliczenia podatku od towarów i usług podwyższa się o kwotę podatku od towarów i usług, określoną zgodnie ze stawką tego podatku obowiązującą w dniu orzekania o tym wynagrodzeniu.”;

– art. 90a ust. 1 u.k.s.: „Biegłemu lub tłumaczowi wezwanemu przez sąd, w razie nieskorzystania z jego usług, przysługuje zwrot utraconego zarobku lub dochodu.”

3. Badana skarga nie spełnia określonego w art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK wymogu wskazania, która konstytucyjna wolność lub prawo skarżącego, i w jaki sposób zostały naruszone. Po pierwsze, skarga nie wskazuje praw lub wolności naruszonych wskutek zastosowania w sprawie kwestionowanych przepisów. Po drugie, wskazane w skardze okoliczności prawne, w jakich zastosowano kwestionowane przepisy, różnią się od okoliczności określonych w ostatecznym rozstrzygnięciu.

W uzasadnieniu skargi skarżący wskazał na normatywną sprzeczność art. 89 ust. 4 u.k.s. z art. 29a ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2018 r. poz. 2174; dalej: u.p.t.u.). Zgodnie z art. 29a ust. 1 u.p.t.u.: „Podstawą opodatkowania, z zastrzeżeniem ust. 2-5, art. 30a-30c, art. 32, art. 119 oraz art. 120 ust. 4 i 5, jest wszystko, co stanowi zapłatę, którą dokonujący dostawy towarów lub usługodawca otrzymał lub ma otrzymać z tytułu sprzedaży (...)”. Jednak w ostatecznym rozstrzygnięciu, wydanym w sprawie skarżącego, sąd wyjaśnił, że koszty przeprowadzania dowodu z opinii biegłego w postępowaniu sądowym nie stanowią podstawy opodatkowania, gdyż – co wynika również z art. 29a ust. 1 u.p.t.u. – koszty te nie stanowią wynagrodzenia (zapłaty), lecz zwrot wydatków poniesionych przez biegłego. Z tego względu doliczenie kwoty podatku od towarów i usług do wydatków poniesionych przez biegłego było – zdaniem sądu – niedopuszczalne.

Ponadto skarżący, wskazując sposób naruszenia konstytucyjnej zasady równości oraz równej dla wszystkich ochrony prawa własności w związku z zasadą demokratycznego państwa prawnego wyjaśniał, że przyczyną oddalenia jego wniosku o przyznanie mu zwrotu utraconego zarobku było to, że wykonuje zawód „biegłego sądowego, a nie jedynie rzeczoznawcy majątkowego”. Tymczasem podstawą oddalenia wniosku nie był status prawny skarżącego, czy wykonywany przez niego zawód, lecz wskazana przez sąd okoliczność, że nie otrzymał on wezwania do stawienia się przed sądem oraz to, że nie przeprowadził opinii, do sporządzenia której został wezwany. Należy podkreślić, że skarżący nie kwestionuje tego, że – jak wskazano w ostatecznym orzeczeniu – podstawę do wypłacenia biegłemu zwrotu utraconego zarobku lub dochodu może stanowić, zgodnie z art. 90a ust. 1 u.k.s., nieskorzystanie z jego usług, w sytuacji gdy stawił się on przed sądem po otrzymaniu stosownego wezwania.

Skarżący nie wyjaśnił również, z jakich jego konstytucyjnych wolności lub praw wynika „obowiązek podwyższenia zwrotu wydatków należnych biegłemu sądowemu (...) o kwotę podatku od towarów i usług”. Nie wskazał także takich konstytucyjnych wolności lub praw, które uprawniałyby go do otrzymania zwrotu utraconego zarobku lub dochodu w sytuacji, w której nie stawił się przed sądem na jego wezwanie, ani nie sporządził żadnej opinii.

Ponieważ skarżący podnosił w skardze, że kwestionowany przepis został w jego sprawie zastosowany w innych okolicznościach i w inny sposób, niż to wynika z ostatecznego orzeczenia (treścią którego Trybunał – oceniając sposób naruszenia – jest związany), a także z uwagi na to, że skarga nie wskazuje konstytucyjnych wolności lub praw naruszonych wskutek zastosowania kwestionowanych przepisów, to przesłanka określona w art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK nie może zostać uznana za spełnioną. Należy bowiem przypomnieć, że warunkiem przeprowadzenia kontroli konstytucyjności kwestionowanych w skardze przepisów jest wykazanie przez skarżącego relewantnego związku zachodzącego pomiędzy tymi przepisami, naruszonym podmiotowym prawem konstytucyjnym skarżącego oraz sposobem, w jaki przepisy te – stanowiąc podstawę ostatecznego orzeczenia – naruszyły to prawo (zob. postanowienie TK z 22 maja 2018 r., sygn. Ts 27/17, OTK ZU B/2018, poz. 119). Badana skarga nie spełnia tych wymogów.

4. W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny, na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p. TK, odmówił nadania skardze dalszego biegu stwierdzając, że nie spełnia ona wymagań określonych w art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK skarżącemu przysługuje prawo do wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.